

Riksdagens svar RSv 183/2016 rd — RP 217/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomststöd, lagen om ändring av lagen om utkomststöd och vissa lagar som har samband med dem

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomststöd, lagen om ändring av lagen om utkomststöd och vissa lagar som har samband med dem (RP 217/2016 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Social- och hälsovårdsutskottet (ShUB 33/2016 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om utkomststöd (1412/1997) 17 a §, sådan den lyder i lag 815/2015,
ändras 4 § 2 mom., 11 § 2 mom. 5 och 6 punkten, 14 d § 1 mom. samt 18, 18 a och 18 b §,
sådana de lyder, 4 § 2 mom., 14 d § 1 mom. samt 18 a och 18 b § i lag 815/2015, 11 § 2 mom.
5 punkten i lag 940/2014, 11 § 2 mom. 6 punkten i lag 49/2005 och 18 § delvis ändrad i lag 815/
2015, samt
fogas till 5 a §, sådan den lyder i lagarna 815/2015 och / , ett nytt 5 mom., till 11 § 2 mom.,
sådant det lyder i lagarna 49/2005, 1218/2005, 583/2007 och 940/2014, en ny 7 punkt, till 14 §,
sådan den lyder i lag 815/2015, ett nytt 3 mom. och till lagen nya 18 d—18 f § och en ny 25 §, i
stället för den 25 § som upphävts genom lag 815/2000, som följer:

Riksdagens svar RSv 183/2016 rd

4 §

Verkställighet

I en kommun sköts uppgifterna enligt denna lag av ett sådant av kommunen utsett kollegialt organ (*det kommunala organet*) som avses i 6 § i socialvårdslagen (710/1982). I fråga om det grundläggande utkomststöd som avses i 7 § i denna lag sköts dock uppgifterna enligt denna lag av Folkpensionsanstalten. Denna lag innehåller bestämmelser om de bestämmelser i socialvårdslagstiftningen som Folkpensionsanstalten tillämpar när den sköter uppgifter enligt denna lag.

5 a §

Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott

Vad som i denna paragraf föreskrivs om förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet och om betalning av förskott ska också tillämpas när statlig ersättning betalas till Folkpensionsanstalten med stöd av 44 och 46 § samt 51 § 1 mom. i lagen om främjande av integration (1386/2010). Det förskott för januari som avses i detta moment ska dock betalas den första vardagen i januari.

11 §

Inkomster som skall beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

5) kostnadsersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), förhöjningsdel enligt 6 kap. 3 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skillnaden mellan förhöjd förtjänstdel som avses i den paragrafen och förtjänstdel som avses i 2 § 1 mom. i det kapitlet samt arbetsmarknadsstödet förhöjningsdel enligt 7 kap. 5 § i den lagen,

6) sådana ersättningar och inkomster som avses i 8 §, och inte heller

7) sådant ekonomiskt stöd som avses i 35 § och 36 § 1 mom. 2 punkten och sådant ekonomiskt stöd för tryggnad av boende och försörjning i eftervården som avses i 76 a § i barnskyddslagen (417/2007).

Riksdagens svar RSv 183/2016 rd

14 §

Ansökan om utkomststöd

— — — — —
En kommun kan bevilja förebyggande utkomststöd för att trygga brådskanie och nödvändig hjälp oberoende av vad som i 2 mom. föreskrivs om beslut om grundläggande utkomststöd.

14 d §

Överföring av ett ärende som gäller utkomststöd från Folkpensionsanstalten till kommunen

Folkpensionsanstalten ska på begäran av sökanden utan dröjsmål sända ansökan till den kommun som är behörig i ärendet efter att utifrån ansökan ha fattat ett beslut om grundläggande utkomststöd, om sökanden i sin ansökan uppger andra utgifter än sådana som nämns i 7 a eller 7 b §.

— — — — —

18 §

Justering av utkomststödet

Utkomststödet justeras om en persons eller familjs förhållanden eller behov av stöd förändras eller har förändrats. För sökanden görs en ny beräkning i enlighet med 6 § som ska motsvara de förändrade förhållandena och gälla tidsperioden för de förändrade förhållandena.

Folkpensionsanstalten får justera det grundläggande utkomststödet belopp utan att stödmottagaren har meddelat att det skett förändringar i förhållandena eller behovet av stöd. Bestämmelser som gäller hörande av stödmottagaren finns i 34 § i förvaltningslagen (434/2003).

Folkpensionsanstalten får justera det grundläggande utkomststödet belopp utan ett särskilt beslut, om justeringen av förmånen beror på godkännande av en utgift som i sin helhet täcks med det grundläggande utkomststödet och gäller den tid för vilken sökanden redan har fått ett positivt beslut om grundläggande utkomststöd, eller om förmånen justeras med stöd av 9 a §.

18 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av en kommunal socialvårdsmyndighet på begäran avgiftsfritt få uppgifter och utredningar som finns hos den kommunala socialvårdsmyndigheten och som är nödvändiga för behandlingen och avgörandet av ett utkomststödsärende som handläggs vid Folkpensionsanstalten.

Bestämmelser om en kommunal socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten på begäran få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av socialvårdsmyndighetens uppgifter enligt denna lag finns i 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

I de situationer som avses i 10 § 1 mom. 2—4 punkten och 3 mom. ska kommunen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter på eget initiativ lämna Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för prövningen av om utkomststödet

Riksdagens svar RSv 183/2016 rd

grunddel ska sänkas. Kommunen ska överväga hur behövt det är att lämna ut uppgifter med beaktande av stödtagarens situation som helhet och med beaktande av att sänkningen inte får äventyra den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt får anses oskälig. Folkpensionsanstalten ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter på eget initiativ lämna kommunen uppgifter om ett beslut enligt 10 § 2 mom. om sänkt grundläggande utkomststöd och i de situationer som avses i 14 och 14 d § uppgifter om handläggningen av ansökan om utkomststöd.

Vad som i 18 § 1—4 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter oberoende av klientens samtycke gäller också de nödvändiga uppgifter som Folkpensionsanstalten får i samband med skötseln av sina utkomststödsuppgifter.

Vad som i 20 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om socialvårdsmyndighetens rätt att få uppgifter gäller också Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för skötseln av dess utkomststödsuppgifter enligt denna lag.

18 b §

Lämnande av uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning

Folkpensionsanstalten har rätt att av en kommunal socialvårdsmyndighet och av skattemyndigheterna få i 18 a § avsedda sekretessbelagda personuppgifter som finns i deras personregister med hjälp av en teknisk anslutning oberoende av klientens samtycke, om det är nödvändigt för behandlingen av ett utkomststödsärende som avses i denna lag. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet. Folkpensionsanstalten kan lämna en kommunal socialvårdsmyndighet sekretessbelagda personuppgifter med hjälp av en teknisk anslutning, om rätten att lämna ut uppgifter grundar sig på en uttrycklig bestämmelse i lag.

Innan den tekniska anslutningen öppnas ska den myndighet som begär uppgifter lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behövt sätt.

Bestämmelser som gäller en kommunal socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten och skattemyndigheterna få personuppgifter som motsvarar de i 1 mom. avsedda uppgifterna med hjälp av en teknisk anslutning finns i 21 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

18 d §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten samt apotek och leverantörer av medicinskt syre

Folkpensionsanstalten har, för betalning av de kostnader som ska täckas med grundläggande utkomststöd, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att lämna apotek och leverantörer av medicinskt syre namnet på en person som får grundläggande utkomststöd och personens personbeteckning samt uppgifter om innehållet i en betalningsförbindelse för läkemedel och andra preparat samt utrustning som täcks med det grundläggande utkomststödet.

Riksdagens svar RSv 183/2016 rd

Folkpensionsanstalten har, för beviljande av grundläggande utkomststöd, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av apotek och leverantörer av medicinskt syre få en persons namn och personbeteckning samt rätt att få för skötseln av dess uppgifter enligt denna lag behövliga utredningar

1) av apotek om de läkemedelsinköp som gjorts mot recept och som ska täckas som övriga grundutgifter för mottagaren av grundläggande utkomststöd eller om andra köp som gjorts mot recept,

2) av leverantörer av medicinskt syre om de kostnader för köp mot recept av medicinskt syre som ska täckas som övriga grundutgifter för mottagaren av grundläggande utkomststöd.

Folkpensionsanstalten kan lämna och få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. med hjälp av en teknisk anslutning. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska apoteken och leverantörerna av medicinskt syre lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

18 e §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och hyresvärdar

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt av hyresvärdar, bostadsaktiebolag och fastighetsaktiebolag få de uppgifter om hyresförhållanden och boende som är nödvändiga för avgörande av en anhängig ansökan om utkomststöd.

De uppgifter som avses i 1 mom. får lämnas till Folkpensionsanstalten med hjälp av en teknisk anslutning. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet.

18 f §

Folkpensionsanstaltens anslutning till en riksomfattande informationssystemtjänst och samarbete med Institutet för hälsa och välfärd

Folkpensionsanstalten ska ansluta sig som användare av de riksomfattande informationssystemtjänster som avses i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007) i fråga om de uppgifter som systemet för utkomststöd producerar.

Folkpensionsanstalten ska lämna de uppgifter som systemet för utkomststöd producerat i en form som möjliggör användning, utlämnande, förvaring och skydd av uppgifterna med hjälp av en riksomfattande informationssystemtjänst.

Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd ska samarbeta vid genomförandet av de riksomfattande informationssystemtjänsterna.

25 §

Verkställighet av beslut

Vad som i 52 § i socialvårdslagen (1301/2014) föreskrivs om verkställighet av beslut tillämpas också på Folkpensionsanstaltens beslut enligt denna lag.

Riksdagens svar RSv 183/2016 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en ansökan om utkomststöd som lämnats in till kommunen före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Kommunen kan på basis av en ansökan som har gjorts före denna lags ikraftträdande fatta ett beslut om beviljande av utkomststöd som gäller högst till och med den 31 mars 2017. Kommunen tillämpar då de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Folkpensionsanstalten har rätt att från den 15 december 2016 avgöra de ansökningar om grundläggande utkomststöd som lämnats in till den och som avser år 2017. Folkpensionsanstalten tillämpar då bestämmelserna i denna lag. Kommunen ansvarar för utbetalningen av stöd som beviljats på basis av kommunens beslut som gäller tiden mellan den 1 januari och den 31 mars 2017 samt för sådan justering och sådant annat verkställande av under denna tid gällande beslut som enligt lag inte kräver att klienten lämnar in en ny ansökan. Om sökandens situation och förutsättningarna för beviljande av utkomststöd förändras och ärendet ska avgöras på basis av en ny ansökan under nämnda tid, handläggs och avgörs ärendet av Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten tillämpar då bestämmelserna i denna lag. Till kommunen betalas en statsandel motsvarande 50 procent av de utgifter för grundläggande utkomststöd som uppkommer på grund av kommunens beslut. För betalningen av statsandelen ska kommunen senast den 31 maj 2017 meddela regionförvaltningsverket uppgifter om de utgifter för grundläggande utkomststöd som kommunen har orsakats under 2016 och 2017. Regionförvaltningsverket ska utifrån kommunens utredning fatta beslut om den statsandel som ska betalas för kostnaderna för utkomststödet och betala statsandelen inom tre månader från det att utredningen kommit in. Regionförvaltningsverket ska före utgången av oktober meddela Folkpensionsanstalten och finansministeriet beloppet av det utkomststöd som betalats av varje kommun. Kommunens överskjutande statsandel återkrävs till staten. Regionförvaltningsverket ålägger kommunen att betala tillbaka den överskjutande statsandelen och bestämmer en förfallodag för betalningen. Om det belopp som ska betalas tillbaka inte betalas senast på den förfallodag som regionförvaltningsverket bestämt, ska det på beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Om den slutliga statsandelen avviker med mindre än 1 000 euro från beloppet av den statsandel som betalats som förskott, återkrävs inte skillnaden.

På återkrav av utkomststöd som betalats enligt beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om det mot samma inkomst eller fordran riktas betalningskrav som har uppstått före denna lags ikraftträdande och betalningskrav som har uppstått efter denna lags ikraftträdande, ska fordringarna betalas i den ordning som de uppkom, med början från den äldsta.

Lag

om ändring av 5 a § och ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om utkomststöd (815/2015) 5 a § 2 och 4 mom. och ikraftträdandebestämmelsen som följer:

5 a §

Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott

Det förskott som behövs för utbetalningen av det grundläggande utkomststödet betalas så att minst en sjättedel av det årliga förskottets belopp betalas till Folkpensionsanstalten i samband med förskottet för januari, och därefter betalas det återstående beloppet i månatliga, jämnstora poster. Om det behövs för att trygga finansieringen och en tillräcklig betalningsberedskap eller om det årliga förskottet väsentligen ändras, kan förskottet genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet eller i de ärenden som avses i 5 mom. genom beslut av arbets- och näringsministeriet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs ovan.

Det månatliga förskottet ska betalas den näst sista vardagen i föregående månad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017. Lagens 5 a § 2 och 4 mom. träder dock i kraft redan den 29 december 2016.

Det första förskottet enligt 5 a § 2 och 4 mom. i denna lag ska betalas till Folkpensionsanstalten den 29 december 2016.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 27 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 27 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) ett nytt 2 mom.
som följer:

27 §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter

Folkpensionsanstalten ska till kommunen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter lämna uppgifter om arbetslösa personer under 25 år vars huvudsakliga utkomst under de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet samt uppgifter om personer som har fyllt 25 år och vars huvudsakliga utkomst under de senaste 12 månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet. Uppgifterna ska lämnas till personens hemkommun enligt lagen om hemkommun. Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifterna med hjälp av en teknisk anslutning. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska kommunen lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Folkpensionsanstalten ska lämna uppgifter om de personer under 25 år som avses i 27 § 2 mom. från och med den 1 maj 2017 och om de personer som har fyllt 25 år från och med den 1 januari 2018.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till lagen om främjande av integration (1386/2010) nya 55 a och 87 a § som följer:

Riksdagens svar RSv 183/2016 rd

6 kap.

Ersättning för kostnader

55 a §

Ersättning till Folkpensionsanstalten

Vad som i 44 § 3 och 4 mom. samt i 46 § och i 51 § 1 mom. föreskrivs om betalning av ersättning till kommunen gäller också Folkpensionsanstalten i fråga om det grundläggande utkomststöd som den betalar. Bestämmelser om ersättning till Folkpensionsanstalten för kostnaderna för grundläggande utkomststöd enligt denna lag finns i 5 a § i lagen om utkomststöd.

87 a §

Utlämnande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till kommunen

Folkpensionsanstalten ska i de situationer som avses i 10 § 1 mom. trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter utan dröjsmål avgiftsfritt lämna hemkommunen enligt lagen om hemkommun uppgifter om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifterna till kommunen med hjälp av en teknisk anslutning. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska kommunen lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 25 § i barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnskyddslagen (417/2007) 25 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1302/2014, som följer:

25 §

Anmälningsskyldighet

De som är anställda eller innehar ett förtroendeuppdrag hos någon av följande aktörer, eller som utför motsvarande uppgifter i ett uppdragsförhållande eller som självständig yrkesutövare,

Riksdagens svar RSv 183/2016 rd

samt alla yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är skyldiga att utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen, om de i sin uppgift fått kännedom om ett barn för vars del behovet av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds:

- 1) social- och hälsovården eller barndagvården,
 - 2) undervisningsväsendet,
 - 3) ungdomsväsendet,
 - 4) polisväsendet,
 - 5) Brottpåföljdsmyndigheten,
 - 6) brand- och räddningsväsendet,
 - 7) en producent av socialservice, barndagvård eller hälso- och sjukvårdstjänster,
 - 8) en undervisnings- eller utbildningsanordnare,
 - 9) en församling eller något annat religiöst samfund,
 - 10) en förläggning eller flyktingsluss som avses i 3 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011),
 - 11) en enhet som bedriver nödcentralsverksamhet,
 - 12) en enhet som ordnar morgon- eller eftermiddagsverksamhet för skolelever,
 - 13) Tullen,
 - 14) gränsbevakningsväsendet,
 - 15) en utökningsmyndighet,
 - 16) Folkpensionsanstalten.
-

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 12 § i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002) 12 §, sådan den lyder i lag 814/2015, som följer:

Riksdagens svar RSv 183/2016 rd

12 §

Brukspenning och mottagningspenning

En utlänning får brukspenning, om han eller hon inte har egna tillgångar till sitt förfogande och inte kan få dispositionsmedel på något annat sätt. Närmare bestämmelser om brukspenningen utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

En utlänning kan undantagsvis beviljas kompletterande mottagningspenning med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

Brukspenning och mottagningspenning beviljas av den förläggning som förvarsenheten finns i samband med.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 29.11.2016

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare